

**Vågå
kommune**
Landbrukskontoret for Sel og
Vågå

Landbruks- og matdepartementet

Melding om vedtak

Vår ref.
2010/151/62/

Dykkar ref:

Saksbehandlar
Per-Ivar Weydahl
61293671

Dato
27.02.2019

Ny fjellov - Høyring

Kommunestyret i Vågå fatta samrøystes følgjande vedtak i sak 9/19 den 26.02.2019

Vedtak:

Vågå kommunestyre gir følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

- 1. Vågå kommune støtter i all hovudsak fleirtalet sitt (Statsallmenningslovutvalet) forslag til Ny Fjellov.*
- 2. Vågå kommune presiserer at fellesgoda i statsallmenningane er særskild viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetting og tilflytting til kommunen.*
- 3. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om etablering av en felles lov for fjellstyra og statsallmenningstyrene, dvs. at Fjellogen og Statsallmenningsloven blir slått saman.*
- 4. Vågå kommune presiserer at samanslåing av Fjellogen og Statsallmenningsloven ikkje må medføre at rettane som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar, blir svekka eller fjerna. Dette gjeld beiterett, rett til utvisning av seter, rett til utvisning av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.*
- 5. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltning av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. (Dette gjeld i statsallmenningar der skogen ikkje blir drive som bygdeallmenning.)*
- 6. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at Statskog SF sin rolle som grunneigar bør reindyrkast, dvs. at Statskog SF ikkje lenger skal ha forvaltningsoppgåver i statsallmenningane.*

7. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at hovudregelen for virkesretten bør være enkeltpersondrift, dvs. at virkesrettshavarane sjølve skal ha rett til å hogge og drive fram utvist virke.
8. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om økt sjølvstyre for dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.
9. Vågå kommune er ikkje samd med utvalet i at fjellstyret skal være å sjå på som eit privat rettssubjekt.
10. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablert gjennom lang tids bruk, ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten fremdeles skal kunne «utøves på en måte som er naturlig etter tida og tilhøva». Desse reglane bidrar til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedtatt, ikkje blir ekskludert frå lovverket.
11. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at man skal kunne inkludere annen gardstilknytta næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.
12. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at rett til utvisning av dyrkingsjord er ein bruksrett.
13. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande regler for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarende bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.
14. Vågå kommune støtter ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.
15. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidshus i statsallmenningane.
16. Vågå kommune meiner at det er særst viktig at det fremdeles blir eit lokalt oppsyn, tilsett av fjellstyret. Fjelloppsynet representerer viktige kompetansesarbeidsplasser i distriktskommunane. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokale fjellstyra og over til SNO, som har ein meir sentralt styrt organisering og som ikkje er forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.
17. Vågå kommune meiner det er viktig at fjellstyret vert representert mtp. brukarinteresser, og støtter at det skal vere minst to medlemmar med jordbrukstilknytta bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljas av dei som har bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at tal medlemmar skal avgrensas til fem, sjølv om dette kan vere hovudregelen.
18. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune.
19. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget på at brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.
20. Vågå kommune støtter ikkje forslaget om å doble tida for bortfall av utvist tilleggsjord frå fem til 10 år.

Med helsing

Per-Ivar Weydahl
Landbrukssjef

Vågå kommune

Arkivsak: 2010/151 -57

Arkiv:

Saksbehandlar:

Per-Ivar Weydahl

Utv.saksnr	Utval	Møtedato
9/19	Kommunestyret	26.02.2019

Ny fjellov - Høyring

Vedlegg:

Vedlegg:

- 1 UTKAST TIL HØRINGSUTTALELSE - NOU 2018:11 NY FJELLOV (USS) med tilhøyrande presiseringar.

Saksframlegg:

Bakgrunn

Statsallmenningslovutvalet, med tolv medlemmar blei oppnemnt 4. mars 2016, og overleverte utgreiinga "Ny fjellov" til Landbruks- og matdepartementet 22. juni 2018. Lovutvalet har i NOU 2018:11 foreslått ein ny lov til erstatning for Lov 6. juni 1975 om rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (*Fjelloven*) og Lov 19. juni 1992 om skogsdrift i statsallmenningane (*Statsallmenningsloven*).

Forslaget er nå på høyring med høyringsfrist 28. februar 2019.

Fjelloven regulerer blant anna bruksrettar for jordbruket (beiting, setre og utvisning av dyrkingsjord) samt jakt, fiske og praktisering av friluftsliv i statsallmenningane. Statsallmenningsloven regulerer virkesretten, dvs. gardsbruk som har rett til skogsvirke til eigen gardsdrift (ved og bygningstømmer). Statsallmenningane er med både *Fjelloven* og *Statsallmenningsloven* underlagt to lover med ulik regulering av rettar og bruk som etablerer to ulike forvaltingssystem, og dette kan gjere regelverket uoversiktlig og vanskeleg tilgjengelig. Eit hovudmål med lovarbeidet har vore å slå saman desse lovane til ein ny Fjellov.

Dei viktigaste forslaga frå lovutvalet

- Fjelloven og Statsallmenningsloven slåast saman.

- Fjellstyret og allmenningsstyret slåast saman til eit fjellstyre. (Gjeld ikkje Langmorkje statsallmenning i Vågå)
- Kommunestyret vel fjellstyret, men to representantar skal oppnemnast av dei med landbrukstilknytte bruksrettar.
- Fjellstyret skal ha ansvar for alle bruksrettar og all lokal administrasjon.
- Fjellstyret overtar forvaltning av skogen(gjeld ikkje i Langmorkje). Statskog SF skal bare ha grunneigaroppgåver, ikkje forvaltning.
- Forbod mot sal av areal frå statsallmenningane, som i dag.
- Rettigheter til jakt og fiske endrast ikkje.
- Tida før ein dyrkingsparsell fell i det fri blir dobla, frå 5 til 10 år.

Vågå kommune

Vågå fjellstyre administrerer landbrukstilknytte rettar samt jakt og fiske i Langmorkje statsallmenning og Nordherad Statsallmenning, og er i tillegg sekretær for Finndalen fjellstyre.

Statistikk

I vågå er det tre statsallmennningar:

• Langmorkje startstatsallmenning:	884 km ²
• Nordherad statsallmenning:	24 km ²
• Finndalen statsallmenning i Vågå:	13 km ²

Ca. 68 % av totale arealet i kommunen er statsallmenning

Bruk av Langmorkje statsallmenning i jordbrukssamanheng i 2018:

- Setrer (ca. 150 stk)
- Dyrkingsparsellar (ca. 90 stk)
- ca. 9 000 sau
- 500 geit
- 1 300 storfe.
- 9 beitelag, organisert gjeting
- Tamreindrift (beiteleige)

Fjellstyret har 5 medlemmar, som er politisk vald av Vågå kommunestyre. Fjellstyret har tre tilsette, ca. 2,7 årsverk, som har ei rekke arbeidsoppgåver i statsallmenninga. Dei sel også tenester til bl.a. Vågåfisk, SNO (oppsyn/skjøtsel i verna område, Finndalen fjellstyre (sekretær), Vågå kommune, grunneigarlag.

Skogen i Langmorkje blir drivi etter bygdeallmenningsloven. I lovforslaget er denne organiseringa foreslått vidareført.

Utmarkskommunenenes sammenslutning (USS)

USS (Utmarkskommunenenes Sammenslutning) har 95 medlemskommuner med store utmarksområde. Vågå kommune er medlem. USS gir høyringsuttale basert på innspel frå medlemskommunane (vedlegg 1).

Statsallmenningsutvalet er samd i nokre hovudspørsmål, men er delt i fleire av spørsmåla, som USS meiner er av prinsipiell betyding. Sjølv om det er det same fleirtalet og mindretalet i mange spørsmål, er dette ikkje konsekvent. Dette kompliserer lesinga av innstillinga og dermed utforminga av høyringsuttala.

USS støtter i hovudsak forslaget frå utvalet, men har innvendingar særleg når det gjeld kommunane sin framtidige rolle i statsallmenningane. USS' hovudinnvendingar er at:

- Fjellstyret, i motsetning til i dag, skal vere eit privat rettssubjekt.
- Kommunestyret ikkje kan oppnemne fjellstyremedlemmar fritt.
- Kommunane ikkje gis større rolle i forvaltning av statsallmenningane.

Vurdering:

Overordna vurdering

Statsallmenningsutvalet har vore breitt samansett med representantar frå dei ulike brukerinteressene. Fleirtalets konklusjonar vil difor i stor utstrekning bere preg av å vere ferdigforhandla kompromiss mellom ulike interesser.

Rådmannen støtter forslaget om å slå saman Fjellogen og Statsallmenningsloven, og at fjellstyret og allmenningsstyret slåast saman til eitt fjellstyre. I Langmorkje statsallmenning vil dette ha mindre å bety i.o.m. at Langmorkje allmenning er drivi etter bygdeallmenningsloven. Denne ordninga er foreslått vidareført.

Generelt er det positivt at oppgåver og ressursar overførar frå Statskog SF til fjellstyret. Sjølv om einskilde punkt kan være uheldige sett frå kommunen sin ståstad (jf. USS, sjå over), er det viktig at fleirtalsforslaget får brei støtte og slik kunne være grunnlag for en ny Fjellov.

Bruksrettar

Rådmannen meiner at ein samanslåing av Fjellogen og Statsallmenningsloven ikkje må medføre at rettar tilhøyrande lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar (utilsikta) blir svekka eller fjerna. Dette gjeld beiterett, rett til utvisning av seter, rett til utvisning av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.

Det er viktig at private rettar blir sikra av modellar som oppfattast som trygge for dei som «eig» og nyttar rettane. Ei samanslåing av fjellstyre og allmenningsstyre vil berre fungere etter intensjonen dersom ho har støtte frå dei som har bruksrett til ressursane, som det nye styret skal forvalte.

Rådmannen meiner vidare at bruksrettane må kunne utvikle seg dynamisk med «tida og tilhøva». Fleirtalet i lovutvalet meiner at det dynamiske elementet nettopp skal opnast for nye bruksmåtar der andre ikkje lenger blir brukt. Nye bruksrettar kan oppstå ved en gradvis utvikling frå ein etablert bruksrett, men også ved at ressursane i statsallmenningane blir brukt på ein ny måte som kan støtte opp under jordbruksdrifta og gi ny inntekt til garden. Fleirtalet i lovutvalet oppfattar for

eksempel tilleggsjord og utnytting av vasskraft til visse formål som ein bruksrett. Ein slik dynamisk utvikling av bruksrettane er nødvendig for å gi jordbruket utviklingsrom og for at verdien i bruksrettane skal haldast i hevd.

Oppnemning av nytt fjellstyre

Fleirtalsforslaget inneberer at fjellstyret normalt skal bestå av fem medlemmer. To medlemmar skal representere dei med landbrukstilknytte bruksrettar.

Årsmøtet for dei bruksberettiga skal oppnemne sine representantar som så veljast av kommunestyret.

Bakgrunn for forslaget er at i dei fleste kommunar vil allmenningssstyret bli fjerna. Dei med virkesrett mistar dermed eigen administrasjon av sine rettar. Det er difor sett på som eit nødvendig kompromiss og sikre dei representasjon i fjellstyret, sjølv om dette vil ta frå kommunen dagens myndighet til sjølv å velje fritt blant alle fjellstyre-medlemmane.

I Vågå vil Langmorkje allmenning fortsatt bli drivi som ei bygdeallmenning, etter bygdeallmenningsloven.

Rådmannen støttar fleirtalsforslaget.

Fjellstyrets juridiske status

Rådmannen er ikkje samd med utvalet i at fjellstyret skal vere å sjå på som et privat rettssubjekt (jf. uttale frå USS). Fjellstyret har til nå vore sett på som eit offentlegrettsleg organ/forvaltningsorgan som også utfører privatrettslege oppgåver. Dette bør fortsette. Dersom fjellstyret skal sjåast på som eit reint privat rettssubjekt, kan det vere vanskeleg å forsvare at fjellstyret utfører offentlege oppgåver i statsallmenningane. Vidare vil det være unaturleg at kommunane veljar medlemmar til eit «privat» fjellstyre.

Oppsyn

Rådmannen støtter fleirtalsforslaget om vidareføring av ordninga med fjelloppsyn tilsett av fjellstyra, dvs. modell 1. Modellen medfører at fjelloppsynet utfører oppsynet i statsallmenningane, inkludert oppgåver etter Naturoppsynsloven, altså ei vidareføring av gjeldande ordning, men der ein tydeliggjer rolle og heimelsgrunnlag og lovfestar dagens praksis. Mindretalet i utvalet ønskjer at SNO skal overta alle offentlege oppsynsoppgåver i statsallmenningar, frå fjellstyret.

Rådmannen meiner at Ny Fjellov må sikre grunnlaget for at fjellstyret kan ha ein lokal administrasjon med rett kompetanse og tilstrekkeleg kapasitet. Ordninga sikrar at statsallmenningane har eit feltapparat med nær tilknytning til områda, og at dette apparatet har god lokalkunnskap.

Rådmannen meiner at det er særskild uheldig hvis oppsynsoppgåver blir overført frå fjelloppsynet til SNO. Dette vil medføre at makt og økonomiske ressursar blir flytt frå dei lokale fjellstyra og over til SNO, som har ein sentralt styrt organisering, og som ikkje er forankra i lokalsamfunnet på same vis som eit fjellstyre.

Avhending / Feste

Rådmannsleiinga støttar prinsippet om at statsallmenningane skal forvaltast i eit særskild langsiktig perspektiv. Ein meiner såleis at ny fjellov bør vidareføre eit generelt

forbod mot sal av statsallmenningssareal (avhendingsforbod) for å ta vare på statsallmenningane, som store udelte eigedomar. Dette er viktig for dei med jordbruksrettar og for jakt-, fiske- og friluftsiinteressene. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at gjeldande reglar med opning for utleige av areal / dyrkingsparsellar og enkelte unntak for sal vert vidareført.

Når det gjeld feste er lovutvalet samde om at det framleis skal vere mogleg å etablere avtalar om feste av tomter i statsallmenningane. Rådmann støttar fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidsbustader i statsallmenningane. Dette særleg med tanke på kor viktig statsallmenningane er som beiteområde for småfe, storfe og villrein, og tilgangen til å avtale at festetomter ikkje skal gjerdast inn, jf. Tomtefestelova §16.

Forvaltning av skogen i statsallmenningar med virkesrett

Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at skogen i statsallmenningar med virkesrett skal forvaltast av det enkelte fjellstyre i staden for Statskog SF. Ein er samd med fleirtalet som har lagt til grunn at skogen vil bli drive på ein betre måte, og at auka skogverdi over tid vil vere viktig som eit grunnlag for å oppretthalde den lokale styringa av statsallmenningane. Rådmannen meiner og at dette vil kunne gje positive ringverknader for verdiskapinga i lokalsamfunna.

Vidare meiner ein at hovudregelen for virkesretten bør vere enkeltpersondrift jf. at virkesrettshavarane sjølv skal ha rett til å hogge og drive fram utvist virke.

Statskog SF si rolle som grunneigar vil bli reindyrka, og ein skil rolla til Staten som eigar og som myndigheit i statsallmenningane.

For Langmorkje allmenning vil denne endringa ikkje ha betyding i.o.m. at fleirtalsforslaget går ut på at allmenningar som er drivi som bygdeallmenning kan vidareførast etter bygdeallmenningsloven.

Fordeling av inntekter mellom fjellstyra og Statskog SF

Det er eit viktig prinsipp i dagens Fjellov at verdiskapinga skal vere igjen lokalt der verdiane er skapt. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at dette prinsippet ytterlegare skal styrkast. I dag delast festeinntekter, frå til dømes hytter og hotell, 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF. Inntekter frå anna arealleige (til dømes bustad, næring, alpinanlegg, mobilmaster m.m.), grus/mineral og fallrettar i sin heilskap går til grunneigarfondet til Statskog SF. Rådmannsleiinga støttar fleirtalsforslaget om at alle brutto grunneigarinntekter vert delt 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.

Jakt og fiske

Rådmannsleiinga viser til at statsallmenningane har stor betyding for folks tilgang til jakt, fiske og friluftsliv. Fjellstyra bidreg ved sine rimelege og godt tilrettelagte tilbod til at mange kjem seg ut i naturen, og tilgang til hausting av naturressursar, god folkehelse og trivsel. Rådmannen meiner ny Fjellov bør sikre og utvikle desse aspekta ytterlegare. Ein støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande reglar for jakt og fiske i statsallmenningane, inkludert ordninga med prisrammer.

Privat eller statleg finansiering

Rådmannen er klar på at fjellstyra leverer ei rekkje viktige samfunnsgode. Fjellstyra legg til rette for eit allment friluftsliv og tilbyr jakt og fiske til allmenta, både for dei som bur i områda og for andre. Tilbodet i statsallmenningane bidreg til å aktivisere store delar av befolkninga, samtidig som det er eit vesentleg potensial for å nå ut til fleire og nye grupper.

For jegerar og fiskarar betyr statsallmenningane tilgang til jakt og fiske til rimelege prisar. Prisane på jakt og fiske vert regulert gjennom eit system med prisrammer, og dette systemet bidreg til å sikre ein prisutvikling i statsallmenningane som sikrar allmenta tilgang til jakt og fiske. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra sin ivaretaking av viktige samfunnsgode bør gje utslag i ei statleg grunnfinansiering av fjellstyras verksemd.

Tilleggsjord

Tilleggsjord er ein bruksrett. I Vågå ligg ca. 1/4 av den fulldyrka jorda i fjellet, det meste innafor Statsallmenning. I tillegg ligg det mykje inngjerda beite i statsallmenninga.

Etter dagens regelverk fell desse areala i det fri når dei ikkje er nytta av den som har fått utvist arealet etter fem år. I forslag til ny lovtekst, § 4-5 *Opphøyr av tilleggsjord*, er denne fristen forlenga til 10 år:

§ 4-5 Opphøyr av rett til tilleggsjord

Retten til utvist tilleggsjord fell bort dersom arealet ikkje har vore i bruk dei siste ti åra. Fjellstyret kan då vise ut jorda til tidlegare brukar på ny eller vise ut jorda til annan bruksrettshavar med behov for tilleggsjord. Dersom dette ikkje blir gjort går tilleggsjorda tilbake til allmenningen. Fjellstyret kan pålegge bruksrettshavaren å fjerne eventuelle gjerde. Varsel om dette skal sendast skriftleg med tre vekers varsel.

Det er rettspraksis på at sal av fôr i eigen regi frå parsellen er god nok bruk. Borteleige til aktiv brukar er ikkje god nok bruk. Då fell retten til utvist tilleggsjord bort etter fem år.

Rådmannen er usikker på kva som er grunnlaget for å utvide tidsrommet til 10 år. Kanskje er det kravet til 10 års leigeavtaler etter jordlova som ligg til grunn for å forlengje fristen til 10 år?

Med dagens bruk av parsellane går onnearbeidet fort unna. I mindre grad enn tidlegare er det behov for å tilbringe mange dagar for å gjere unna onnearbeidet. Endringane i landbruket er store. I gjennomsnitt er over 40 % av jorda som det søkjast produksjonstilskott på leigejord. Rådmannen meiner det er å gå i feil retning å gå inn for ei dobling av tida før frifall oppstår. Kven som har bruksretten på dei einskilde dyrkingsparsellane bør i større grad samsvare med dei som er aktive brukarar og som driv jorda.

Ved å forlengje tidsrommet til 10 år vil ein med stort sannsyn auke andelen leigejord i statsallmenningane. Rådmannen meiner dette er å gå i feil retning. Dersom det er spesielle tilhøve (generasjonsskifte, sjukdom ol.l) som gjer at det

går meir enn fem år før hovudbruket sjølve kan nytte tilleggsjorda, bør det vere mogleg å søkje om å forlenge fristen.

Rådmannens innstilling:

Vågå kommunestyre gir følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

1. Vågå kommune støtter i all hovudsak fleirtalet sitt (Statsallmenningslovutvalet) forslag til Ny Fjellov.
2. Vågå kommune presiserer at fellesgoda i statsallmenningane er særskilte viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetting og tilflytting til kommunen.
3. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om etablering av en felles lov for fjellstyra og statsallmenningstyrene, dvs. at Fjellogen og Statsallmenningsloven blir slått saman.
4. Vågå kommune presiserer at samanslåing av Fjellogen og Statsallmenningsloven ikkje må medføre at rettane som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar, blir svekka eller fjerna. Dette gjeld beiterett, rett til utvisning av seter, rett til utvisning av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.
5. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltning av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. (Dette gjeld i statsallmenningar der skogen ikkje blir drive som bygdeallmenning.)
6. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at Statskog SF sin rolle som grunneigar bør reindyrkast, dvs. at Statskog SF ikkje lenger skal ha forvaltningsoppgåver i statsallmenningane.
7. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at hovudregelen for virkesretten bør være enkeltpersondrift, dvs. at virkesrettshavarane sjølve skal ha rett til å hogge og drive fram utvist virke.
8. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om økt sjølvstyre for dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.
9. Vågå kommune er ikkje samd med utvalet i at fjellstyret skal være å sjå på som eit privat rettssubjekt.
10. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablert gjennom lang tids bruk, ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten fremdeles skal kunne «utøves på en måte som er naturleg etter tida og tilhøva». Desse reglane bidrar til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedtatt, ikkje blir ekskludert frå lovverket.

11. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at man skal kunne inkludere annen gardstilknytta næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.
12. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at rett til utvisning av dyrkingsjord er ein bruksrett.
13. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande regler for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarande bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.
14. Vågå kommune støtter ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.
15. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidshus i statsallmenningane.
16. Vågå kommune meiner at det er særskild viktig at det fremdeles blir eit lokalt oppsyn, tilsett av fjellstyret. Fjellopsynet representerer viktige kompetansearbeidsplasser i distriktskommunane. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokale fjellstyra og over til SNO, som har ein meir sentralt styrt organisering og som ikkje er forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.
17. Vågå kommune meiner det er viktig at fjellstyret vert representert mtp. brukarinteresser, og støtter at det skal vere minst to medlemmar med jordbrukstilknytta bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljas av dei som har bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at tal medlemmar skal avgrensas til fem, sjølv om dette kan vere hovudregelen.
18. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune.
19. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget på at brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.
20. Vågå kommune støtter ikkje forslaget om å doble tida for bortfall av utvist tilleggsjord frå fem til 10 år.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 26.02.2019

Behandling:

Samrøystes

Vedtak:

Vågå kommunestyre gir følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

1. Vågå kommune støtter i all hovudsak fleirtalet sitt (Statsallmenningslovutvalet) forslag til Ny Fjellov.
2. Vågå kommune presiserer at fellesgoda i statsallmenningane er særskilte viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetting og tilflytting til kommunen.
3. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om etablering av en felles lov for fjellstyra og statsallmenningstyrene, dvs. at Fjelloven og Statsallmenningsloven blir slått saman.
4. Vågå kommune presiserer at samanslåing av Fjelloven og Statsallmenningsloven ikkje må medføre at rettar som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar, blir svekka eller fjerna. Dette gjeld beiterett, rett til utvisning av seter, rett til utvisning av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.
5. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltning av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. (Dette gjeld i statsallmenningar der skogen ikkje blir drive som bygdeallmenning.)
6. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at Statskog SF sin rolle som grunneigar bør reindyrkast, dvs. at Statskog SF ikkje lenger skal ha forvaltningsoppgåver i statsallmenningane.
7. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at hovudregelen for virkesretten bør være enkeltpersondrift, dvs. at virkesrettshavarane sjølve skal ha rett til å hogge og drive fram utvist virke.
8. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om økt sjølvstyre for dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.
9. Vågå kommune er ikkje samd med utvalet i at fjellstyret skal være å sjå på som eit privat rettssubjekt.
10. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablert gjennom lang tids bruk, ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten fremdeles skal kunne «utøves på en måte som er naturleg etter tida og tilhøva». Desse reglane bidrar til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedtatt, ikkje blir ekskludert frå lovverket.
11. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at man skal kunne inkludere anna gardstilknytt næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.
12. Vågå kommune støttar fleirtalsforslaget om at rett til utvisning av dyrkingsjord er ein bruksrett.
13. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande regler for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarende bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.

14. Vågå kommune støtter ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.
15. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidshus i statsallmenningane.
16. Vågå kommune meiner at det er særst viktig at det fremdeles blir eit lokalt oppsyn, tilsett av fjellstyret. Fjelloppsynet representerer viktige kompetansesarbeidsplasser i distriktskommunane. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokale fjellstyra og over til SNO, som har ein meir sentralt styrt organisering og som ikkje er forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.
17. Vågå kommune meiner det er viktig at fjellstyret vert representert mtp. brukarinteresser, og støtter at det skal vere minst to medlemmar med jordbrukstilknyta bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljas av dei som har bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at tal medlemmar skal avgrensas til fem, sjølv om dette kan vere hovudregelen.
18. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune.
19. Vågå kommune støtter fleirtalsforslaget på at brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.
20. Vågå kommune støtter ikkje forslaget om å doble tida for bortfall av utvist tilleggsjord frå fem til 10 år.